

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/295/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7713202356
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Ferková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7713202356.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Ferkovej a sudcov JUDr. Miroslava Sogu a JUDr. Táni Veščičikovej v právnej veci navrhovateľov: 1/ Y. V., W.. XX.XX.XXXX, bytom U. Y., Y. XXX, 2/ U. V., W.. XX.XX.XXXX, bytom U. Y., Y. XXX, 3/ L. V., W.. XX.XX.XXXX, bytom U. Y., Y. XXX, zastúpených JUDr. Jurajom Kusom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Nám. Osloboditeľov 10, proti odporkyni: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, v konaní o náhradu škody na zdraví s prísl., o odvolaní navrhovateľov a odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Trebišov zo dňa 10.12.2013 č.k. 14C/96/2013-222 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi v 1. rade sumu 25.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke v 2. rade sumu 30.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke v 3. rade sumu 30.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. O trovách konania si vymienil rozhodnúť samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia vo veci.

Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa navrhovatelia domáhali voči odporkyni náhrady nemajetkovej ujmy, každý z navrhovateľov vo výške 100.000,- eur titulom náhrady škody, ktorú opreli o ust. § 4 ods.2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len zák.č. 381/2001 Z.z.) spočívajúcej v zásahu do ich osobnostných práv spôsobenej úmrtím blízkej osoby (manželky a matky) pri dopravnej nehode.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní zistil, že trestným rozkazom Okresného súdu Michalovce č.k. 1T/98/2012-146 zo dňa 14.05.2012 bol obvinený R. F. uznaný vinným, že dňa XX.XX.XXXX I. XX.XX Q.. U. Y. T. G.. I. U. L. I. G.. H. V. C. N. viedol osobné motorové vozidlo značky S. Z., X.: Y. XXX Z., pričom vedeniu vozidla a sledovaniu situácie v cestnej premávke nevenoval dostatočnú pozornosť, v dôsledku čoho v úseku cesty pri odbočke na parkovisko za obchodným domom Elán oneskorene reagoval na chodkyňu K. V., W.. XX.XX.XXXX prechádzajúcu šikmo cez cestu, mimo prechodu pre chodcov z ľavej strany na pravú, s hladinou najmenej 0,47 promile alkoholu v krvi, bez toho, aby sa pred vstupom do jazdného pruhu motorového vozidla presvedčila, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva. Poškodená K. V. utrpela pri dopravnej nehode závažné zranenia, na následky ktorých dňa XX.XX.XXXX U. W. U. Y. zomrela, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, čím spáchal prečin usmrtienia. Za to bol odsúdený na trest špecifikovaný v trestnom rozkaze. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 26.05.2012. Predmetné vozidlo bolo v čase udalosti poistené v poisťovni odporkyne.

Odporkyňa poskytla navrhovateľovi v 1. rade titulom náhrady nákladov spojených s pohrebom poistné plnenie vo výške 1.720,33 eur. Nebohá pani V. bola manželkou navrhovateľa v 1. rade a matkou navrhovateľiek v 2. a 3. rade, teda najbližšou osobou, ktorú navrhovatelia mali. Smrť manželky navrhovateľa v 1. rade a matky navrhovateľiek v 2. rade bola náhla, nečakaná, spôsobená R.W. F.. Smrť ju zasiahla v najproduktívnejšom období života. Nebohá viedla riadny život, nebola odkázaná na pomoc blízkych, bola samostatná, nemala vážnejšie zdravotné problémy, naopak bola oporou navrhovateľovi, viedli spoločnú domácnosť, výraznou mierou sa podieľala na výchove detí a okrem navrhovateľa v 1. rade zabezpečovala rodinu aj finančne. Z výpovede navrhovateľa v 1. rade mal súd za preukázané, že smrťou manželky stratil osobu s ktorou si rozumel, vzájomne sa dopĺňali, manželmi boli 18 rokov. Po jej odchode na neho padla všetka tiaž, bol psychicky na dne, manželka mu chýba. Musel sa naučiť vykonávať určité veci, ktoré dovtedy vykonávala manželka. Z výpovede navrhovateľiek v 2. a 3. rade mal súd za preukázané, že smrťou matky stratili človeka, ktorý im bol najbližší, o ktorého sa mohli kedykoľvek oprieť. S matkou mali veľmi blízky a dobrý vzťah, mohli sa s ňou kedykoľvek porozprávať. Z výpovedí navrhovateľov mal teda súd za preukázané, že medzi nebohou a navrhovateľmi existovali silné citové, sociálne, kultúrne putá vytvorené v rámci ich rodinného života. Úmrtím manželky a matky a to nečakaným, došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných vzťahov. Úmrtie manželky a matky zasiahlo do citovej sféry navrhovateľov vo forme smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj straty tohto blízkeho vzťahu. Keďže vzťahy medzi nebohou a navrhovateľmi ako deťmi a manželom boli silné a intenzívne, všetci bývali až do dopravnej nehody v spoločnej domácnosti, denne sa stretávali, jej smrť silne a intenzívne prežívajú všetci navrhovatelia doposiaľ. Navrhovatelia tvorili s nebohou fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. V dôsledku nečakanej smrti prežívajú pocity smútku. Stratili možnosť viesť s ňou súkromný život a sú od jej smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Aj keď navrhovatelia poukázali na to, že smrť nebohej ich veľmi zasiahla a jej stratu ťažko psychicky znášali, v konaní nebolo preukázané, že navrhovatelia majú v dôsledku náhlej straty manželky a matky také ťažkosti, ktoré predtým nemali a ktoré sa prejavujú napríklad depresiami, pocitom úzkosti, ťažkosťami ako nechutenstvo, nespavosť, zvýšená nervozita či pocity únavy, ktoré by bolo nevyhnutné liečiť medikamentóznou liečbou. Z potvrdenia všeobecného lekára mal súd prvého stupňa za preukázané, že navrhovateľka v 3. rade užívala lieky na ukladnutie predpísané 24.10.2011, jednalo sa však o jednorazový predpis. V konaní nebolo preukázané, že aj v súčasnom období či už ona alebo ostatní navrhovatelia užívajú medikamentóznou liečbu. Podľa názoru súdu prvého stupňa je len normálne a prirodzené, že po takejto životnej situácii ako je smrť blízkej osoby najmä ak je náhla, človek reaguje tak, že sa ho to dotkne aj v citovej oblasti, avšak po určitom období sa s tým zmieri a život sa vráti do bežných koľají aj keď po blízkej osobe zostane v ich živote prázdne miesto. V tomto smere sa v podstate vyjadrili aj samotní navrhovatelia, keď navrhovateľ v 1. rade uviedol, že sa z psychicky nepriaznivej situácie postupne dostal, navrhovateľka v 3. rade uviedla, že časom si začala uvedomovať, že to nezmení a tak sa s tým zmierila. Aj v oblasti spoločenských väzieb nedošlo k ich narušeniu, nakoľko z výpovedí navrhovateľov mal súd za preukázané, že za psychickej podpory blízkeho príbuzenstva a priateľov sa opäť začlenili do sociálneho života, nevyhýbajú sa spoločnosti ani blízkym osobám, s ktorými boli v úzkom kontakte. Nežijú izolovaným spôsobom života v dôsledku zažitej traumy, spoločnosti sa nevyhýbajú, bez zmeny existujú v rámci sociálneho spoločenstva tvoreného či už blízkymi príbuznými alebo priateľmi. Na základe uvedeného teda mal súd za to, že ujma na strane navrhovateľov spôsobená smrťou nebohej určite nastala, najmä vo sfére citovej. Protiprávnym konaním odporcu došlo k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života navrhovateľov a tým k zásahu do ich osobnostných práv, u navrhovateľiek v 2. a 3. rade o to väčšiemu, že matku stratili v mladom veku (15 a 18 rokov), vo veku, keď blízky citový vzťah s matkou a vzájomné pochopenie má veľký vplyv na vývoj ich osobnosti, budovanie ich vlastných sociálnych a rodinných väzieb. Vzniknutá trauma je zo života navrhovateľov fakticky neodstrániteľná.

Pri rozhodovaní vo veci samej súd prvého stupňa aplikoval § 4 ods.1, 2, 4 § 15 ods.1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a použitím eurokonfortného výkladu pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia uzavrel, že z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby, vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods.2 a 3 Obč. zákonníka. Túto v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods.2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z.. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods.2 a 3 Obč. zákonníka

spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z.. V tej súvislosti poukázal aj na Smernicu Rady č. 72/166/EHS, Smernicu č. 90/232/EHS a Smernicu č. 2000/26/ES, v zmysle ktorých sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, obvykle sa nachádzajúcich na jeho území, bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. Podľa názoru súdu prvého stupňa v súlade s týmto cieľom je, aby poistenie zodpovednosti za ujmu na zdraví pokrývalo zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim, okrem vodiča, vyplývajúce z prevádzky vozidla a aby bolo zaručené poškodeným osobám, ktoré utrpia ujmu alebo škodu následkom havárie motorového vozidla, poskytnutie poistného plnenia a priame právo na podanie žaloby proti poisťiteľovi zodpovednej osoby. V zmysle cit. Smerníc za poškodeného sa pritom považuje akákoľvek osoba, ktorá utrpela ujmu, alebo škodu následkom dopravným nehôd, oprávnená na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu alebo ujmu spôsobenú motorovými vozidlami. Takýto eurokonformný výklad týchto pojmov zodpovedá aj rozhodnutiu rozsudku súdneho dvora (druhá komora) zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12. Aj napriek tomu, že cit. Smernice boli dňom 27.10.2009 zrušené, Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103 ES zo dňa 16.09.2009 bolo vydané ich kodifikované znenie. Z týchto dôvodov vyvodil, že námietka odporkyne o nedostatku jej pasívnej legitímácie v konaní nie je dôvodná. S poukazom na § 11 a § 13 Obč. zákonníka, článok 8 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, súd prvého stupňa vyvodil, že právo na súkromie v rôznych poňatiach môže zahŕňať tak ochranu rodinného života, súkromia, obydli, listové tajomstvo, ako aj ochranu cti, povest' človeka, či ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním údajov o osobe. Článok 16 a článok 19 ods.1 Ústavy SR podľa názoru súdu prvého stupňa zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti v zmysle ust. Obč. zákonníka o ochrane osobnosti. Po zvážení všetkých skutočností dospel k záveru, že nie je na mieste poskytnutie nemajetkovej ujmy vo výške tak, ako to požadovali navrhovatelia, keďže nebol preukázaný mimoriadny zásah do ich osobnostných práv, neboli preukázané mimoriadne zvýšené nepriaznivé následky smrti. Je síce pravdou, že nebohá sa starala o domácnosť a zaujímala silné väzby na všetkých navrhovateľov, ale jej strata je zmiernená tým, že všetci navrhovatelia ostali žiť v spoločnej domácnosti, naďalej existujú v sociálnom spoločenstve blízkych príbuzných, priateľov, kolegov a spolužiakov. Nebolo preukázané, že smrť mala výrazne nepriaznivé následky na ich zdravotný stav, nič sa nezmenilo na spoločenskom a pracovnom (študijnom) postavení navrhovateľov. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy prihliadol na spôsob akým došlo k protiprávnemu zásahu do osobnej integrity navrhovateľov, správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu, ako aj na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy.

Po zvážení všetkých skutočností súd dospel k záveru, že nie je namieste poskytnutie nemajetkovej ujmy vo výške tak, ako to požadujú navrhovatelia, nakoľko nebol preukázaný mimoriadny zásah do ich osobnostných práv, keďže neboli preukázané mimoriadne zvýšené nepriaznivé následky smrti. Je síce pravdou, že nebohá sa starala o domácnosť a mala silné väzby na všetkých navrhovateľov, ale jej strata je zmiernená tým, že všetci navrhovatelia ostali žiť v spoločnej domácnosti, naďalej zostali existovať v sociálnom spoločenstve blízkych príbuzných, priateľov, kolegov, spolužiakov. Nebolo preukázané, že smrť mala výrazne nepriaznivé následky na ich zdravotný stav, nič sa nezmenilo na spoločenskom a pracovnom (študijnom) postavení navrhovateľov. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy prihliadol nielen na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo na strane samotného škodcu, ale súčasne aj na okolnosti na strane dotknutej osoby. Z trestného rozkazu mal za preukázané, že nebohá chodkyňa prechádzala šikmo cez cestu, mimo priechodu pre chodcov, s hladinou najmenej 0,47 promile alkoholu v krvi bez toho, aby sa pred vstupom do jazdného pruhu motorového vozidla presvedčila, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva. Z toho vyplynulo, že ani konanie nebohej ako účastníčky cestnej premávky - chodca nebolo právne bezzávadné, keď sama porušila pravidlá cestnej premávky tým, že prechádzala cez cestu jednak mimo priechodu pre chodcov, pred vstupom do jazdného pruhu motorového vozidla sa nepresvedčila, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva s hladinou najmenej 0,47 promile alkoholu v krvi, čím vystavila svoj život ohrozeniu. Pri určení výšky náhrady spôsobenej nemajetkovej ujmy nevychádzal zo správy Výskumného ústavu dopravného a.s., ohľadom vyčíslenia hodnoty ľudského života, ktorý túto pomocou metodiky ustálil na 332.144,- eur v cenovej úrovni pre rok 2007, keďže v tomto smere sa nestotožnil so stanoviskom navrhovateľov. Každá osoba totiž podľa súdu prvého stupňa vníma stratu najbližšieho rozdielne, podľa toho, aké vzájomné väzby boli medzi nimi navzájom vytvorené. Neexistuje preto žiadna metodika, ktorá by dokázala rozsah straty vyčíslieť, je to len kategória abstraktná. Nakoľko

v konaní bolo preukázané, že došlo k protiprávnemu konaniu odporcu (správne má byť poisteného R. F. - poznámka odvolacieho súdu), za čo bol uznaný vinným v trestnom konaní a následkom ktorého bola spôsobená ujma navrhovateľom, pričom v konaní bola preukázaná aj príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a ujmou, súd prvého stupňa čiastočne vyhovel žalobnému návrhu a rozhodol tak, ako vyplýva z enunciatu jeho rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh navrhovateľov zamietol.

Pokiaľ ide o príslušenstvo pohľadávky - úroky z omeškania, tie v zmysle § 663 Obč. zákonníka nepriznal, nakoľko v danom prípade povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia. Až uplynutím tejto doby preto dochádza k omeškaniu dlžníka. Nakoľko v čase vyhlásenia rozhodnutia odporkyňa nebola v omeškani s plnením, súd v časti príslušenstva pohľadávky návrh navrhovateľov zamietol.

V zmysle § 160 O.s.p. určil na plnenie pre odporkyňu lehotu 30 dní od právoplatnosti rozsudku, nakoľko táto podľa názoru súd prvého stupňa je primeraná na to, aby odporkyňa stihla splniť súdom uloženú povinnosť, vzhľadom na dĺžku trvania medzibankových operácií, nevyhnutných na realizáciu plnenia.

O trovách konania si v zmysle § 151 ods.3 O.s.p. vymienil rozhodnúť do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Proti tomuto rozsudku, a to voči jeho zamietavej časti, v zákonnej lehote podali odvolanie navrhovatelia z dôvodov podľa § 205 ods.2 písm. d/ a f/ O.s.p. a odvolaciemu súdu navrhli, aby zmenil rozsudok v napadnutej časti tak, že zaviazá odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 75.000,- eur, navrhovateľke v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 70.000,- eur a navrhovateľke v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 70.000,- eur. Podľa názoru navrhovateľov súdom priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy je nízka. Pokiaľ ide o výšku náhrady škody na zdraví, súd prvého stupňa sa riadil len kritériami uvedenými v ust. § 13 ods.3 Obč. zákonníka (závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva) a v tom súd prvého stupňa pochybil. Sám súd totiž priznáva, že ust. § 4 ods.2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z., t.j. „škoda na zdraví“ je potrebné vykladať tak, že predmetom tejto škody je aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody. Pri určení výšky tejto nemajetkovej ujmy preto súd mal vychádzať zo zák. č. 381/2001 Z.z., ktorý je zákonom lex specialis, a ktorý má prednosť pred lex generalis, t.j. Obč. zákonníkom. S poukazom na § 7 ods.2 zák. č. 381/2001 Z.z., kde sú uvedené limity poistného plnenia, mala byť navrhovateľom priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy minimálne v sume 1.000.000,- eur. Táto právna úprava vychádza aj zo Smernice Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, Smernice Rady 84/5/EHS Z 30.12.1983 a aproximácii právnych predpisov členských štátov, zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.05.2005 a zo Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990, ktoré boli síce dňom 27.10.2009 zrušené, avšak Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16.09.2009 bolo vydané ich kodifikované znenie. Súd prvého stupňa sa však so skutočnosťou vo výške poistného krytia, ktoré zakotvujú cit. Smernice nijako nevyporiadal. Súd prvého stupňa pochybil pri stanovení výšky náhrady škody na zdraví, keď vychádzal len z ust. § 13 ods.2 a 3 Obč. zákonníka. Súd mal totiž vychádzať z cit. Smerníc Európskeho parlamentu a Rady a zo zák. č. 381/2001 Z.z., ktoré stanovili limity poistného plnenia. Odvolatelia sú toho názoru, že k najväčším škodám dochádza pri smrteľných udalostiach, preto aj priznané náhrady škody musia byť najvyššie. Navrhovatelia natrvalo stratili najbližšieho človeka a došlo k deštrukcii rodinných väzieb. Stratou najbližšieho človeka došlo k zásahu do súkromného a rodinného života. Preto by bolo nespravodlivé oceniť život človeka (len) na súdom prvého stupňa priznanú výšku nemajetkovej ujmy, spolu vo výške 85.000,- eur. Aj pri prihliadnutí na spoluzavinenie poškodenej, alebo jej chodkyne, pozostalí majú nárok na náhradu škody minimálne 50 % zo spomínanej sumy, čiže vo výške 500.000,- eur. Preto nárok navrhovateľov na zaplatenie sumy vo výške 300.000,- eur je opodstatnený.

Proti rozsudku, a to proti jeho vyhovujúcej časti v zákonnej lehote podala odvolanie odporkyňa z dôvodu podľa § 205 ods.2 písm. f/ O.s.p. a odvolaciemu súdu navrhla, aby rozhodnutie zmenil tak, že nárok navrhovateľov na náhradu nemajetkovej ujmy voči odporkyňi v celom rozsahu zamietne. Uplatnila trovy odvolacieho konania. V dôvodoch odvolania nesúhlasila so záverom súdu prvého stupňa, že v danej veci je daná pasívna vecná legitímácia odporkyne. Súd prvého stupňa priznal tzv. motorovým smerniciam priamy účinok, pričom Smernice majú špeciálne postavenie v rámci komunitárneho práva spoločenstva a sú záväzné pre členské štáty spoločenstva, ktorým sú určené. Nezaväzujú a nezakladajú priamo

práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám. Poukázala na to, že Európsky súdny dvor nemá kompetenciu vykladať vnútroštátne predpisy, pokiaľ nie sú v rozpore s nejakým konkrétnym nariadením alebo Smernicou EÚ. Slovenská právna úprava podľa odvolateľov nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva. Súd neprihliadol na to, že v rozhodnutí ESD C-22/12 ide o prípad dopravnej nehody, ktorá sa stala na území Českej republiky. Rozhodným právom pritom boli vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode. V danom prípade rozhodným právom bolo právo Českej republiky, ktoré odlišne od slovenského práva upravuje odškodnenie pre pozostalých v prípade usmrtenia. Uvedené rozhodnutie preto nie je možné aplikovať v prejednávanej veci, nakoľko slovenská právna úprava pod pojmom škoda nerozumie nemajetkovú ujmu, teda takú ujmu, ktorú je povinná uhradiť osoba, ktorá zasah do osobnostných práv spôsobilá. Náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod rozsah poistenia uvedený v § 4 zák. č. 258/2001 Z.z.. Nemajetková ujma podľa odvolateľky nie je krytá z povinného zmluvného postenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poukázala na súdne rozhodnutia SR, ktorých právne závery sú odlišné od záveru súdu v danej veci. Ide o konanie vedené na Okresnom súde v Humennom sp. zn. 18C/124/2008, uznesenie ÚS ČR III. ÚS 8/06, uznesenie KS Trnava sp. zn. 24C/67/2008. Po prihliadnutí na okruh nárokov poškodených v zmysle ust. § 4 ods.2 zák. č. 258/2001 Z.z. je zrejmé, že nároky z titulu zásahu do ochrany súkromia predmetný zákon nepokrýva a teda nemôže byť daná zodpovednosť odporkyne za navrhovateľmi uplatňovaný nárok. V súvislosti s rozhodnutím ESD C-22/12 poukázali na pojmovú a obsahovú odlišnosť práva na náhradu nemajetkovej ujmy a práva na náhradu škody:

a/ Platný Obč. zákonníka a rovnako aj súčasná civilistická právna teória striktne rozlišujú právo na ochranu osobnosti a s ním spojené právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods.2 Obč. zákonníka a právo na náhradu škody v zmysle ust. § 415 až § 450 Obč. zákonníka. Odlišnosť uvedených inštitútov potvrdzuje aj samotné znenie ust. § 16 Obč. zákonníka. Ďalším dôvodom, prečo právna teória striktne odlišuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy a náhrady škody, je ich pojmová a obsahová odlišnosť. Súčasná právna teória (zhodne s právnou praxou) označuje neoprávnený zásah do zdravia fyzickej osoby v rámci ochrany osobnosti pojmom „nemajetková ujma“. Pod uvedeným pojmom však nemožno rozumieť škodu na zdraví, ktorá je pojmovo samostatne a systematicky aj legislatívno-technicky odlišne upravená. Pre určenie výšky primeraného zadostučinenia v peniazoch v zmysle § 13 ods.3 Obč. zákonníka sú stanovené dve kritéria, ktorými sú závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Predpokladom priznania náhrady škody je preukázanie naplnenia predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, ktorými sú protiprávne konanie, vznik škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a škodou a zavinenie. Už len z toho vyplýva, že zodpovednosť za nemajetkovú ujmu nie je zhodná so zodpovednosťou za ujmu majetkovú, ktorá sa delí na skutočnú škodu a ušlý zisk. Aj z týchto dôvodov nie je možné stotožniť právo na náhradu škody na zdraví a právo na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do osobnostnej sféry dotýkajúcej sa zdravia, či súkromia, alebo rodinných či citových vzťahov fyzickej osoby.

b/ Odporkyňa nesúhlasila s extenzívnym výkladom ust. § 4 ods.2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z.. Poistenie sa totiž týka poistenia zodpovednosti za škodu a nie poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu. Zo znenia ust. § 4 ods.2 zák. č. 381/2001 Z.z. možno vyvodiť, že rešpektuje rozlíšenie vecnej škody, ktorá je v Obč. zákonníku upravená v ust. § 443 a škody na zdraví, ktorú upravujú ust. § 443 a § 449 Obč. zákonníka. Ani „náklady pri usmrtení“ nemožno vykladať tak, že by pod tento pojem mala patriť aj nemajetková ujma. Pri výklade ust. § 4 ods.2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z. nemožno vychádzať iba zo samotného znenia tohto ustanovenia, ale treba ho vykladať v jednote s ostatnými ustanoveniami. Platná legislatíva, ani právna teória neoznačujú osobu, ktorej osobnostné práva boli porušené za „poškodenú osobu“. Spojením zákonných ustanovení nemožno dospieť k inému záveru ako tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma. K inému záveru nemožno dospieť ani pri systematickom výklade (s poukazom na uvedené členenie nárokov podľa § 4 ods.2 zák. č. 381/2001 Z.z.) a ani pri teleologickej interpretácii právnej normy. Zo žiadneho ust. zákona č. 381/2001 Z.z. priamo nevyplýva, že by predmet poistného krytia tvorili aj iné nároky ako náhrada škody.

c/ Pasívna legitímácia poisťovne nemôže byť daná v prípade, ak predmet konania tvorí právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods.2 Obč. zákonníka. Otázkou pasívnej legitímácie poisťovne v prípade uplatnenia práva na náhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia za škodu, zodpovednosti za škodu spôsobenou prevádzkou motorového vozidla už v minulosti bola predmetom

rozhodovacej praxe. V tej súvislosti poukázala na niekoľko rozhodnutí súdov SR (uznesenie NS SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009, rozsudok Okresného súdu Brezno sp. zn. 4C/82/2010, rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 17Co/296/2011, rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 7C/56/2011 a rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 13Co/39/2012). Pokiaľ súd prvého stupňa poukazoval na Smernice, tieto sa zaoberajú poistením zodpovednosti za škodu (spôsobenú prevádzkou motorového vozidla) a nie poistením nárokov vzniknutých z iného titulu. Je na členskom štáte akými princípmi sa bude riadiť odškodnenie zásahu do zdravia človeka. Podľa vnútroštátnej úpravy SR sa škoda na zdraví alebo pri usmrtení odškodňuje nárokmi uvedenými v § 444 až § 449 Obč. zákonníka, pričom iné nároky už nie sú nárokmi z titulu náhrady škody na zdraví, resp. pri usmrtení (teda ani náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 11 a násl. nie je nárokom z titulu škody na zdraví). V uvedenom kontexte je zrejme aj rozhodnutie ESD C-22/12, z ktorého vyplýva, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Slovenské občianske právo nesubsumuje nemajetkovú ujmu pod rozsah poistného krytia zodpovednosti za škodu, čo bolo potvrdené justičnou praxou. Poisťovňa nemôže rozlišovať poistné krytie v protiklade so znením zákona a v rozpore s dlhodobým výkladom pojmu „náhrada škody“. Poukázala tiež na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2 Cdo 93/2008. S poukazom na toto rozhodnutie odvolateľka má za to, že navrhovateľom nie je možné priznať nemajetkovú ujmu za zásah, ktorý bol odporkyňou spôsobený do práva na ochranu telesnej integrity. Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, odporkyňa požiadala súd, aby v prípade, že potvrdí rozhodnutie okresného súdu vo svojom rozsudku pripustil možnosť podania dovolania.

Navrhovatelia vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne poukázali na to, že rozhodnutie ESD C-22/12 je prelomovým rozhodnutím, pričom rozsudok je záväzný pre slovenské súdy. Poukázali na názor Generálneho prokurátora Súdneho dvora, JUDr. Petra Straku, ktorý sa k uvedenej problematike vyjadril v komentári zo dňa 29.10.2013. Podľa názoru navrhovateľov niet žiadnych pochybností o tom, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti odporkyne za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V tej súvislosti poukázali aj na dôvodovú správu k zákonu č. 381/2001 Z.z., kde je uvedené, že usmrtením osoby pri dopravnej nehode dochádza k najväčším škodám.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľov písomne nevyjadrila.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací prejednal odvolanie navrhovateľov a odporkyne proti rozsudku v zmysle ust. § 214 ods. 2 OSP v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1, 3 OSP, z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. d), f) O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľov a ani odvolanie odporkyne, nie sú opodstatnené.

Rozsudok je vo vyhovujúcich výrokoch, ktorými bola uložená odporkyňi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi v 1. rade sumu 25.000,- €, navrhovateľke v 2. rade sumu 30.000,- € navrhovateľke v 3. rade sumu 30.000,- €, vecne správny, rovnako ako aj výrok rozsudku, ktorým bol v prevyšujúcej časti návrh zamietnutý, preto odvolací súd rozsudok podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 6.5.2015 o 9.15 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 227/2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 30.4.2015 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 156 ods. 1, 3 O.s.p.

Navrhovatelia podľa obsahu odvolania namietajú odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p. a odporkyňa namieta odvolací dôvod v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., teda namietané sú odvolacie dôvody, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a súd prvého stupňa vec nesprávne posúdil.

Odvolací dôvod podľa § 205 ods.2 písm.d/ O.s.p. je v súdnej praxi vykladaný tak, že skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov súdom nie je v súlade s § 132 O.s.p. a to vzhľadom k tomu, že súd prvého stupňa buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplývali, a ani inak nevyšli za konania najavo alebo pominul

rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli za konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvého stupňa založil na vadnom hodnotení dôkazov.

Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo kde výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až § 135 O.s.p.

K odvolaciemu dôvodu podľa § 205 ods.2 písm.f/ O.s.p. odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Rozhodnutiu súdu prvého stupňa nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplývajú a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až § 135 O.s.p. alebo, že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci potrebné dokazovanie a náležite zistil skutkový stav. Svoje rozhodnutie založil na skutkových zisteniach, ktoré z tohto dokazovania vyplynuli a prihliadol na všetky skutočnosti, ktoré za konania vyšli najavo. Vykonané dokazovanie vyhodnotil podľa zásad uvedených v § 132 O.s.p., t.j. každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Vecne správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Odvolacie námietky navrhovateľov a ani odvolacie námietky odporkyne nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by mali za následok nesprávnosť rozhodnutia vo veci samej.

K odvolacím námietkam účastníkov konania odvolací súd udáva nasledovné:

Podstata odvolacích námietok odporkyne sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa ohľadom právneho výkladu pojmu škoda na zdraví v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z., teda či toto ustanovenie možno vykladať tak, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej titulom občiansko-právnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromie a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravným prostriedkom, teda či aj táto náhrada nemajetkovej ujmy je predmetom poistného krytia.

Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že správne súd prvého stupňa právne uzavrel, že z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby, vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou v zmysle § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Právna argumentácia súdu prvého stupňa v tomto smere je presvedčivá, odvolací súd sa s ňou stotožňuje a v plnom rozsahu odkazuje v tej súvislosti na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa.

Odporkyňa je v danej veci pasívne legitimovaná z dôvodu, že náhrada nemajetkovej ujmy je predmetom poistného krytia v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z. V tej súvislosti sa odvolací súd stotožňuje aj s eurokonformným výkladom smerníc citovaných v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu v rámci náhrady škody možno priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej osobám oprávneným na jej náhradu po obeti dopravnej nehody, ktorú možno priznať podľa ust. § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka a ktorú v širšom ponímaní možno považovať za škodu na zdraví v zmysle §-u 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z. Odporkyňa je preto v spore pasívne legitimovaná a náhrada uplatnenej nemajetkovej ujmy spadá do zodpovednosti, ktorú znáša poisťovateľ v súlade so zmluvou o povinnom zmluvnom poistení.

Takýto výklad je súladný aj so závermi rozsudku Súdneho dvora z 24.10.2013 sp.zn. C-22/12. Rozsudky Súdneho dvora sú totiž záväzné pre súdy Európskej únie, ktoré sú povinné uplatňovať judikatúru Súdneho dvora. V súvislosti s aplikáciou smerníc súdmi odvolací súd dodáva, že je povinnosťou členských štátov dosiahnuť výsledok stanovený v smernici, pričom sú povinní prijať všetky primerané opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie povinností ukladaných smernicami. Tieto povinnosti sa týkajú všetkých orgánov členských štátov, vrátane súdov v prípade vecí patriacich do ich súdnej právomoci. Z toho vyplýva, že uplatňovanie domácich právnych predpisov vnútroštátnym súdom, ktorý má tieto právne predpisy interpretovať, by sa malo realizovať, pokiaľ možno, pri zohľadnení znenia a účelu smernice, aby sa dosiahol jej účel.

Z vyššie uvedeného možno vyvodit', že účelom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ustanoveného zák. č. 381/2001 Z.z. je predovšetkým zabezpečiť uspokojenie práv poškodených pri vzniknutých škodových udalostiach v jednotlivých prípadoch, kde by k tomu nestačili majetkové a platobné možnosti škodcov, resp. zodpovedných subjektov, ale tiež aj ochrániť zodpovedné osoby pred neúmerňým rizikom spojeným s touto nebezpečnou činnosťou. Pokiaľ teda účelom povinného zmluvného poistenia je zabezpečenie zodpovednosti za ujmu na zdraví spôsobenej z prevádzky vozidla, o to viac musí byť zaručené poškodeným osobám, ktoré utrpia ujmu alebo škodu následkom havárie motorového vozidla, poskytnutie poistného plnenia za škodu alebo ujmu spôsobenú smrťou.

Odvolací súd je toho právneho názoru, že s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou v zmysle §-u 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, a ktorú v širšom ponímaní možno považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z.

Opačný výklad by odporoval a bránil naplneniu cieľa smerníc Európskej únie citovaných v rozhodnutí súdu prvého stupňa a takýto výklad je podľa názoru odvolacieho súdu neprípustný. Ani odvolacie námietky odporkyne v tomto smere nemôžu spochybnit' rozhodnutie v jej prospech, keďže ide o skoršiu judikatúru, predchádzajúcu rozhodnutiu Súdneho dvora z 24.10.2013 sp.zn. C-22/12.

V súvislosti s odvolacími námietkami týkajúcimi sa priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd udáva nasledovné:

Vychádzajúc z ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom nie sú stanovené žiadne medze. Pre určenie tejto výšky však zákon zakotvuje taxatívne dve kritériá, ktorými sú závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

V preskúmvanej veci je zrejmé, že vodič motorového vozidla, ktorým bola v danom prípade spôsobená škoda, spôsobil z nedbanlivosti dopravnú nehodu, následkom ktorej zahynula manželka a matka navrhovateľov, za čo bol právoplatne odsúdený. Právoplatným výrokom rozhodnutia súdu sú súdy nižších stupňov v tomto konaní viazané (§ 135 ods. 1 O.s.p.). Z tohto dôvodu je daná aj pasívna legitimácia odporkyne, ktorá zodpovedá za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti navrhovateľov, a to do práva do ich súkromia a práva na rodinný život, ktorý bol smrťou ich blízkej príbuznej natrvalo narušený.

Správne tiež súd prvého stupňa vyhodnotil závažnosť vznikutej ujmy navrhovateľov, ktorú mal preukázanú predovšetkým s prihliadnutím na príbuzenský vzťah navrhovateľov ako najbližších rodinných príslušníkov nebohej, pričom správne ustálil aj výšku priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd prvého stupňa v dôvodoch svojho rozhodnutia zoberal do úvahy aj tú okolnosť, že určitou mierou škodu v danom prípade spôsobila aj samotná nebohá K. V., ktorá sama porušila pravidlá cestnej premávky tým, že prechádzala cez cestu mimo priechodu pre chodcov s hladinou najmenej 0,47 promile alkoholu v krvi, čím vlastným konaním vystavila svoj život ohrozeniu. Priznaná výška nemajetkovej ujmy v prejednávanej veci je výsledkom úvahy súdu, ktorá nevybočila z medzí a hľadísk stanovených zákonom.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že s prihliadnutím na všetky zákonné kritériá je primeranou výška nemajetkovej ujmy priznaná v napadnutom rozhodnutí.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.